

De Wildenborcher

Juni 2010

"Beste buurtgenoten"

"Het is geen weer om de Wildenborchse fietstocht mee te fietsen, daarvoor zijn wij teveel mooi weer fietsers! Wat jammer trouwens. Ik hoop dat er toch voldoende deelname is voor de organisatie. Ik heb in ieder geval de tijd nuttig besteed en even het dagboek namens Sanne uitgetypt" (Marianne)

"De fietstocht is gisteren behoorlijk in het water gevallen, er waren slechts negen deelnemers. De regen en de kou weerhielden mensen om van huis te gaan" (Reinier)

Zomaar twee mailtjes op 3 mei 2010. Mailen, wat een gemak is dat tegenwoordig. Hoeveel meer moeite moest er vroeger gedaan worden om met elkaar te communiceren. Iemand die naar Amerika emigreerde schreef brieven. Het mooie daarvan is dat ze soms bewaard blijven. Gerda Rossel vond een brief uit de periode net na de Tweede Wereldoorlog. Ze heeft hem goed leesbaar voor ons uitgetypt.

Veranderingen van toen naar nu, daarover leest u in het gesprek wat Lucie met Reint Mennink voerde. "Vroeger was iedereen boer en je hielp elkaar bij alles". Nu zijn overal machines voor tot de melkrobot toe.

Landrot begint zijn verhaal nog eerder in de geschiedenis met: "Heel lang geleden toen de roofridders van Wisch hier nog de chefs waren..."

Jennine schrijft ook een stukje geschiedenis en eindigt met: "Zo herleven, steeds weer, de oude tijden, de verhalen en de overleveringen die het wonen en werken op de Wildenborch zo'n inspirerende uitdaging maken".

U zult haast denken dat we een geschiedenisboekje hebben gemaakt. Nee, het zijn zomaar een paar zinnen uit de verschillende artikelen. Dit juninummer 2010 gaat weer over hier en nu, over oud en jong, over datgene wat ons bezighoudt en waar we mee bezig zijn hier in de Wildenborch. Liesbeth blikt als slot in één van de WVC verslagen ver vooruit.... Ook wij maken Wildenborchse geschiedenis.

Het recept komt deze keer van Herman Wezinkhof. Een recept met traditie. In het maartnummer kondigden we dit al aan bij het laatste recept van Marjo. Marjo overleed op 8 maart, u leest een "In Memoriam".

Jacques van Hooijdonk doet verslag van het klootschiettoernooi op zondag 18 april en natuurlijk is er de uitnodiging voor het Wildenborchs feest, te beginnen met de barbecue op vrijdagavond 18 juni en op zaterdag de feestmiddag. De Oranjecommissie zorgt voor een groot beeldscherm zodat de voetballiefhebbers niets hoeven te missen.

Annie Langwerden laat ons hun bijzondere lammetjes zien, zwart met wit.
In "Postvak In" vertelt Chico wat zijn grote hobby is. Jo en Johan Bannink staan op de foto in de wissellijst, ze zijn bijna 61 jaar getrouwd.
Julia en Mariska gingen op bezoek bij Bed & Breakfast Olthuys aan de Mosselseweg.
Kinderpraat, verzameld door Jenny, vult de bladzijden op.

Bent u ook nieuwsgierig geworden naar de inhoud van dit nummer?

Met dank voor ieders bijdrage.

Namens de redactie, Joke Wiltink.

Redactiegegevens:

Onze telefoonnummers en E-mailadressen:

Joke Wiltink	55 67 48 - wiltwess@hetnet.nl
Reinier Klein Brinke	55 65 12 - reinierkleinbrinke@planet.nl
Lucie Bartel	55 65 33 - info@luciebartel.nl
Julia van Ditshuizen	51 86 04 - hugojulia@hetnet.nl
Mariska van Ditshuizen	55 44 21 - mariskavanditshuizen@hotmail.com

Als u de Wildenborcher niet hebt ontvangen, meld dit dan bij één van de redactieleden.
Wij geven het door aan Erik Ebbink, die de bezorging regelt.

Inzenden kopij vóór 1 augustus 2010

Naar wiltwess@hetnet.nl
Schoolhuisweg 2

Bijdrage Wildenborcher:

Uw bijdrage voor de Wildenborcher is van harte welkom op bankrekening 3664.12.353
ten name van Kapel Wildenborch.

VERDERE BELEVENISSEN VAN DE FAMILIE LEVENKAMP IN AMERIKA

Een aantal jaren geleden heb ik al eens iets verteld over de emigratie van de familie Levenkamp ("Wildenborchse landverhuizers: de Levenkamp familie") naar Amerika, aan de hand van een brief van de oudste zoon Teunis aan familie in Barchem. Onlangs kwam ik in het bezit van de brieven die zoon Albert Jan en zijn vrouw Nettie jarenlang stuurden naar familie in de Armhoede (Lochem). De laatste in deze serie dateert van 1977 en is van de hand van Herman Eggink (*op *Klein Boevink*, geëmigreerd in 1925), die meedeelde dat Nettie was overleden. Albert Jan was al eerder overleden, en zover ik weet hadden ze geen kinderen maar werd de boerderij voortgezet door een pleegdochter en haar man. Albert Jan en Nettie gingen blijkbaar helemaal op in het boerenleven, want in alle brieven wordt uitvoerig verhaald over het weer en over de landbouwprijzen. Daarnaast geven de brieven ook inzicht in de problemen van de tijd, zoals de omstandigheden tijdens en na de oorlog. Graag wil ik één van deze brieven met u delen, maar voor de duidelijkheid volgt hier eerst een kort overzicht van de familieverhoudingen en -geschiedenis.

Albert Jan Levenkamp (*Vorden 1876, op het *Bouwhuis*, †Volga, Zuid Dakota 1970), zoon van Jan Hendrik Levenkamp (*Laren 1838, †Sioux County 1918) en Janna Bouwmeester (*Barchem 1841 op *Kostverloren*, †Sioux Cy. 1902), die in 1897 met hun gezin naar Amerika (Sioux Center, Iowa) emigreerden.

Albert Jan huwde in 1911 met Nettie VanderWaal (*Maasdam 1888, †Volga 1977) uit Brookings County (Zuid Dakota) en vestigde zich met haar in Volga (Z.D.), waar ze een boerderij hadden.

Albert Jan en Nettie schreven regelmatig aan Berend Jan Fokkink (zoon van Willem Fokkink en Gerritje Regelink) uit de Armhoede in Lochem), een kleinzoon van Albert Jan's tante Janna, die getrouwd was met Berend Regelink op *Nijland*. Janna en Berend Regelink hadden 3 dochters, Hendrika, Tonia en Gerritje. Hiervan trouwde Tonia met Harmen Nijenhuis op *Klein Hogevoonder*, en Gerritje met Willem Fokkink op *Schependom*.

- I. Teunis Levenkamp x Teune Aijtink: verhuisden in 1841 van Laren naar *het Bouwhuis* (nu het *Koetshuis*)
- IIa. Jan Hendrik Levenkamp x Janna Bouwmeester: 1897 naar Amerika (Sioux Center, Iowa)
- IIIa. Albert Jan Levenkamp x Nettie Van der Waal: 1911 naar Volga, Zuid Dakota
- IIb. Janna Levenkamp x Berend Regelink: op *Nijland*
- IIIb. Tonia Regelink x Harmen Nijenhuis: op *Klein Hogevoonder*
- IIIc. Gerritje Regelink x Willem Fokkink: op *Schependom*
- IVa. Berend Jan Fokkink x Hendrika Reurslag: naar de Armhoede
- IVb. Wilhelmina Berendina Fokkink x Gerard Smeenk: op *Schependom*

In 1954 waren Albert Jan en Nettie op bezoek in Nederland. Op bijgaande foto staan ze samen met de familie van *Schependom*.

Vlnr: Albert Jan Levenkamp, Gerhard Smeenk sr, baby Gerhard Smeenk jr, Gerritje Fokkink-Regelink, Willem Fokkink, Hendrika Regelink, Hendrika Fokkink-Reurslag, Berend Jan Fokkink, Nettie Levenkamp-vanderWaal en (vooraan) Gerrie Smeenk.

Gerda Rossel

Jan 6-46

Geachte Familie

Jan 6-46
Geachte Familie

Wij hebben uw brief ontvangen en kunnen zeggen in gezondheid, maar wij worden ook al oud. De tijd vliegt, is heel wat gebeurd de laatste vijf jaar, wie had dat ooit gedacht dat de Amerikaanse soldaat nog helpen moest in Europa. Wel, Amerika heeft een grote rol gespeeld in de oorlog. Het moest Engeland en Rusland helpen met vliegmaterialen, en vele andere Oorlogsmaterialen, en zodoende werd het hier een drukte, want het moest zichzelf ook voorzien. De tijd werd een uur verzet, zodat het volk 's morgens vroeger beginnen kon, en de zondagen werden zelfs gebruikt in de fabrieken, en de fabrieken die werden allen in gericht voor oorlogdoeleinden. En dat bracht hier goed verdienste, zo het werd hier goed voor de werkman, van zelf alles werd ook duurder wat men kopen moest.

Wij hebben uw brief ontvangen en kunnen zeggen in gezondheid, maar wij worden ook al oud. De tijd vliegt, daar is heel wat gebeurd de laatste vijf jaar, wie had dat ooit gedacht dat de Amerikaanse soldaat nog helpen moest in Europa. Wel, Amerika heeft een grote rol gespeeld in de oorlog. Het moest Engeland en Rusland helpen met vliegmaterialen, en vele andere oorlogsmaterialen, en zodoende werd het hier een drukte, want het moest zichzelf ook voorzien. De tijd werd een uur verzet, zodat het volk 's morgens vroeger beginnen kon, en de zondagen werden zelfs gebruikt in de

fabrieken. De fabrieken werden allemaal ingericht voor oorlogsdoeleinden, en dat bracht werk en verdienste, zo werd het hier goed voor de werkman.

Vanzelf, alles werd ook duurder wat men kopen moest. Het vee werd duurder en varkens en graan, ja alles. En de landman werd aangespoord om meer te verbouwen want het zeggen is de proviand van de oorlog. Zo, daar was hier een ongekennde welvaart, want de oogsten waren hier buitengewoon goed. Er werden duizenden meer varkens geteeld en vee, en dat gaat nog zo door want in het buitenland is nog veel nodig. Wij waren hier ook op rantsoen, op alles zowat, en suiker is nog steeds op rantsoen, maar wij hebben het hier toch niet slecht gehad en vooral de boer niet. De mensen in de grote steden die voelden het meest. We werden aangespoord bij elkaar te verzamelen wat anders weggeworpen werd. Oud ijzer, blikken bussen, prikkeldraad, papier, alles kreeg nog weer waarde en er werd aangedrongen om zuinig te zijn zoals op klederen. En vele dingen zijn hier ook schaars, want het volk en jonge mannen moesten opkomen om soldaat te worden. Zodoende konden veel fabrieken de stoffen niet meer leveren, zo dat begint hier ook weer spoedig beter te worden.

Amerika moest soldaten aankweken for soldaat, want daar waren zo'n 10 miljoen soldaten in Europa geloof ik, dat neemt wat als men dat indenkt, en die materialen die er nodig waren voor die massa, ook toen ze daar in Frankrijk in moesten vallen, wat een onderneming. En dan dat vervelend proces, het is verschrikkelijk in die tussentijd, want het ging op leven en dood en om vooruit te komen. Dat is wat oorlog is, en dat alleen om Hitler en zijn aanhang en zijn dictator idee. Ik zal er maar over ophouden.

Ik denk dat u daar meer vliegtuigen hebt gezien dan wij hier, want zij gingen in de laatste tijd van de oorlog bij duizenden naar Duitsland. We zagen ze hier ook wel, maar het waren meestal van die nieuwe Bobbers, om te proberen soms vlak over onze huizen en de stad.

En nu de oorlog over is nu deugt het hier nog niet, nu begint de massa in de grote fabrieken werkstakingen op grote schaal, en allemaal om meer verdienste. 16 Januari zal het wezen.

Wel, het nieuws van de oorlog hoorden we elke dag, we wisten hier juist hoe of het er bij stond, ook toen ze in Nederland waren, en daar bij Arnhem en Nijmegen en in Limburg en al die plekken in Duitsland, en we hebben hier soldaten over de kampen in Europa horen praten. De wereld wordt klein, want elke dag horen we het nieuws van Londen, Parijs, Moskou, China, Japan, en het smeult nog het oorlogsvuur.

Zo, dat is het voor deze keer, en de beste wensen for 1946. A. Levenkamp.

Kinderpraat

Gr. 3. "Als ze de koeien melken dat doen ze er van die puisten aan."

Gr. 8. EHBO oefening: leerling zegt: "Kun je even in de steriele zijligging gaan liggen?" (=stabiele)

Gr. 6. In een taalles komt het woordje 'gong' voor. Een verhaal over een Chinees die op de gong sloeg. De leerkracht vraagt wat dat woord betekent. Antwoord: "Daar ben ik gisteren naar toe geweest." De leerkracht begrijpt dit antwoord niet zo goed en vraagt of de leerling het uit wil leggen. "Ja, ik gong gisteren naar Super de Boer."

Staringavonden met optreden van Erik Knoef

De Staringavonden worden dit jaar in een nieuw jasje gestoken. De avonden, in het teken van dichter A.C.W. Staring (1767 - 1840), worden gehouden op donderdagavond 29 juli en 5 augustus. Na ontvangst in de Kapel, met koffie en koek, volgt een bezoek aan de prachtige tuinen van De Wildenborch. Terug in de Kapel is er een optreden van Erik Knoef. Erik is bekend van het Vordense cabaretgezelschap HOE?ZO!, maar verzorgt ook veel solo-optredens. Naast uitgebreide aandacht voor het leven en werk van de dichter Staring brengt Erik sketches en liedjes.

Kaarten zijn vanaf begin juli in voorverkoop te verkrijgen bij het VVV kantoor in Vorden. De prijs bedraagt € 7,50 inclusief een kop koffie met kruidkoek, kinderen tot 12 jaar betalen € 5,- Aanvang 19.30 uur. De Kapel is open vanaf 19.00 uur.

Fietstocht gaat in herkansing op 5 september

Vol goede moed begon de Kapelcommissie op zondagmorgen 2 mei met de voorbereidingen voor de familie fietstocht. Het was erg koud, maar de buienradar gaf aan dat het de eerste uren wel droog zou blijven. De één was optimistisch en verwachtte nog wel een redelijk aantal deelnemers, de ander was wat somberder gestemd en hield het op hooguit vijf. De buien trokken zich niets aan van de geplande koers op buienradar en verplaatsten zich intussen toch richting Wildenborch. Negen doorzetters trotseerden de regen en kou en fietsten alsnog de route. Zo weinig deelname is natuurlijk erg jammer, Erik Ebbink had weer een prachtige route uitgezet. Daarom gaan we in de herkansing. Zondag 5 september proberen we het gewoon opnieuw.

Gestart kan worden tussen 13.00 uur en 14.00 uur bij de Kapel. De kosten voor deelname bedragen € 4,00 per persoon, dit is inclusief een kop koffie met iets lekkers tijdens een stop halverwege de route. Fietst u ook (weer) gezellig mee?

In Memoriam

Marjo Godtschalk – Both

Op maandag 8 maart 2010 overleed Marjo Godtschalk.
Ze is 66 jaar geworden.
Marjo verzorgde in dit blad de receptenrubriek.

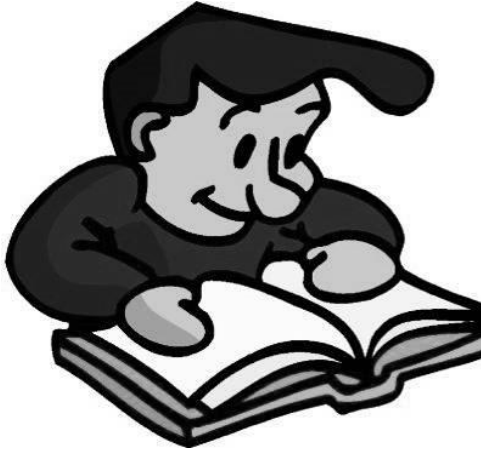

Marjo en Ben kwamen tien jaar geleden aan de Kapelweg wonen. Het inburgeren in de Wildenborchse gemeenschap verliep gemakkelijk door niet alleen maar aanwezig te zijn bij de diverse activiteiten maar daarbij ook een belangstellend praatje te maken met de mensen rondom haar. Het oranje-feest, de barbecue, de nieuwjaarsreceptie, de Staringavonden en ga maar door.... Marjo was er. Ook wandelde ze graag met haar hondje in het Bosket. Als iemand haar naam niet wist, dan werd ze soms aangeduid met "de zeemansvrouw". De eerste paar jaar dat ze hier woonden ging echtgenoot Ben nog wel eens een paar weken terug naar z'n oude beroep van kapitein op zee en in de Wildenborcher lazen we van hem vele verhalen over het leven op zee. De recepten die ze inzonder voor de Wildenborcher hadden ook vaak te maken met het zeemansbestaan van haar echtgenoot, Marjo is op diverse verre reizen met hem mee geweest. Elk recept had een smakelijk verhaal waar ze prachtig over kon vertellen. Marjo's inzendingen waren altijd op tijd. Als ze iets beloofd had, dan gebeurde het stipt. Ook tijdens haar ziekte bleef ze, met hulp van Ben, wat sturen. De laatste keer dat ik haar een bezoekje bracht ging ze uit bed op zoek naar Oma's kookboek waar toen iets uit gehaald werd. " Dit is de laatste keer...." zei ze erbij. Trouw, vriendelijk en altijd opgewekt, zo hebben we Marjo leren kennen en zo zullen we haar blijven herinneren. Marjo stelde haar vertrouwen op God. Voor de uitvaartdienst koos ze zelf enkele liederen. Eén ervan was ook gezongen bij hun huwelijk 40 jaar geleden, zo vertelde ze. We zongen het op zaterdag 13 maart 2010 in de Dorpskerk van Vorden:

*Wat de toekomst brengen moge, mij geleidt des Heren hand;
moedig sla ik dus de ogen naar het onbekende land.
Leer mij volgen zonder vragen; Vader, wat Gij doet is goed!
Leer mij slechts het heden dragen met een rustig kalme moed!.*

*Heer, ik wil Uw liefde loven, al begrijpt mijn ziel U niet.
Zalig hij, die durft geloven, ook wanneer het oog niet ziet.
Schijnen mij Uw wegen duister, zie, ik vraag U niet: waarom?
Eenmaal zie ik al Uw luister als ik in Uw hemel kom.*

Ben we wensen jou en je kinderen en kleindochtertje sterkte toe.
Joke Wiltink.

Voor de Jeugd en iedereen die zich jong voelt.

Riet, wilg, vlier en kalmoes.

Wat heeft dat met de Wildenborch te maken?

Momenteel niet zo erg veel maar vroeger, heel lang geleden toen de roofridders van Wisch hier nog de chefs waren wel.

Het waren gewassen die in de moerassen rond het kasteel weelderig groeiden. Het riet werd en wordt veelvuldig gebruikt als materiaal voor dakbedekking en de wilg bijvoorbeeld als hoepels rond de houten tonnen, waarin dan weer de clandestien gestookte vlierbessenjenever in bewaard werd. Dus de vlier was wel nuttig maar had verder niet zo veel praktische inbreng maar de rommel groeide overal. Net zoals het Kalmoes. Wilg is trouwens eeuwenlang, en nog, gebruikt in de strijd tegen het water. Taaie wilg waar zinkstukken van gemaakt/gevlochten werden die, afgezonken met klei en keien, het fundament vormden van bijna alle Nederlandse dijken. Hier niet zo belangrijk maar in het rivierenland ontzettend belangrijk. Ga maar eens naar het Biesboschmuseum in Werkendam die zie je waarom. Dagje zeuren tegen Pa dan gaat ie wel mee natuurlijk. En dan Kalmoes, van de wortel werd ook drank gestookt, vroeger was er nog geen Grolsch dus ze moesten wát verzinnen.

Maar waar kan je dat dan allemaal vandaag de dag nog voor gebruiken?

Kalmoeswortel heb je nodig om taaie proppen te maken voor een proppenschieter die je weer van overjarige vliertakken maakt.

Overjarig riet om pijlen te maken met een kopje van een eenjarig vliertakje om de pijl "ballistisch" goed te laten dragen

En tot slot taaie tweejarige wilgentakken om een goede sterke boog te maken om de pijlen af te kunnen schieten.

Hoe doe je dat? Dat gaat als volgt: (ik weet, het is wapentuig maar de Batavieren hadden niets anders en kijk eens wat er van geworden is!)

De proppenschieter:

Benodigd:

- Een overjarig stuk tak, zo recht mogelijk, van een vlierstruik.
- Een stuk betonijzer met een dikte die net in de holte van de binnenkant van de vliertak past.
- Een rond stuk hout dat haaks op het stukje betonijzer kan worden gezet en waarmee je de proppen in de holte van de vliertak kan slaan en waarmee je kan schieten.

Je weet vliertakken zijn hol er zit een soort merg in.

Zaag een stuk van plm. 25 cm. af.

Schil de bast eraf en verwijder het merg in de tak.

Zaag een stukje van passend betonijzer van plm 30 cm. af.

Bevestig haaks op een van de uiteinden van het ijzer het stuk rond hout.

Nu oppassen: Ga naar een goede Wildenborchse slootkant en zoek Kalmoes op. Het groeit o.a. in de sloot achter de Kapel. Je hebt de wortel nodig en het vereist wat kracht om die omhoog te krijgen. Geen nat pak halen natuurlijk, denk erom.

Die wortel ruikt heerlijk kruidig naar Kalmoes maar is ook erg taai. Als de wortel die je heb opgevist niet naar Kalmoes ruikt heb je dus geen Kalboes! Van die wortel brouwden ze vroeger Kalmoesdrank). Neem flink wat van die wortel mee naar huis. Van die wortel snij je een aantal proppen, een beetje taps, dat is van dun naar dik. Ze moeten iets diker zijn dan de holte van de vliertak.

Ga nu als volgt te werk:

Prop aan beide kanten van de vlier een Kalmoes prop naar binnen en sla ze stevig vast met het handvat wat je op het betonijzertje gezet hebt, of met een hamer natuurlijk.

Als ze goed vast zitten en de proppenschieter heel goed afsluiten zet je het geheel met beide handen tegen je plankharde buik en met een stevige beweging druk je heel hard met het einde van het betonijzer tegen een prop.

Als je dat goed doet knalt de andere prop er met een luide knal uit.

Hoe harder je drukt hoe harder de knal en hoe verder vliegt de prop weg.

Ongevaarlijk, op schade aan je buikspieren na natuurlijk, maar die zijn zo getraind dat die daar wel tegen kunnen.

Het is jullie al lang opgevallen natuurlijk dat er een zekere overeenkomst is met de proppenschieter en de luchtbuks.

En als je toch bezig bent en het is de tijd neem dan vlierbessen en kalmoeswortel mee voor je moeder. Kan ze proberen daar een drankje van te brouwen voor je vader.

Volgende keer gaan we een heuse pijl-en-boog maken van louter natuurproducten.

Als dit allemaal gaat lukken doen we volgend jaar met het Oranjefeest een schietwedstrijd voor de jeugd met proppenschieters en pijl-en-boog.

Landrot.

Kinderpraat

Gr. 6. Bij aardrijkskunde wordt gepraat over het 'platteland'. De leerkracht vraagt wat het tegenovergestelde is: een leerling zegt: "Hoogland" (= 'stedelijk gebied' was de term waar ook al over gesproken was, maar bij deze leerling niet echt geland.)

Gr. 6. Taalles: Rubriceren, kies uit de volgende woorden: Gereedschappen of speelgoed. Vraag: Wat is een pop? Een leerling schrijft op: "Een plastic mens".

In gesprek met Reint Mennink

Al een tijd geleden hoorde ik over de nieuwe melkrobot, die Reint en Arnold Mennink hebben aangeschaft en ik was heel benieuwd hoe zoiets werkt. Dus Reint en Gerda gebeld en ik was van harte welkom om een keer te komen kijken. Een heerlijke wandeling ernaar toe over de Sekdijk in de lentezon was al een goed begin. Bij Reint en Gerda aangekomen hebben we eerst wat zitten praten over het boeren in de Achterhoek en alle veranderingen van de afgelopen decennia.

De opa van Reint is hier begonnen aan de Galgengoorweg 19. Hij kwam vanuit Ruurlo en pachtte eerst. Toen de Wildenborch in 1907 zijn landerijen verkocht heeft de opa van Reint de boerderij gekocht; die staat er al sinds 1785, maar is in al die jaren vaak verbouwd en uitgebreid.

Reint is dus de 3^e generatie Menninks en binnenkort is Arnold de 4^e. En iedere generatie brengt weer nieuwe ontwikkelingen mee. Reint vertelt dat het een tijdje onzeker was of Arnold de boerderij zou overnemen en toen hebben ze ook een beetje pas op de plaats gemaakt. Maar toen duidelijk werd dat hij verder zou gaan zijn ze gaan investeren in o.a. deze melkrobot. En dat is weer een grote verandering in de manier van boeren.

Eerst weer een beetje geschiedenis

Vroeger, toen de koeien met de hand gemolken werden, ging je naar de koeien toe en had je aan 10 koeien genoeg voor je bedrijf. Toen de melkmachine kwam werden dat er 25 tot 30 en ging je nog steeds naar de koeien toe. In 1974 kwam de ligboxstal en konden 40 koeien gemolken worden. Nu zijn er 90 koeien met groeimogelijkheid tot ruim 100. Reint zegt een aantal keren, hoe belangrijk het is dat je je bedrijf met de tijd mee laat groeien. Het boerenbedrijf is totaal anders geworden. Vroeger was iedereen zelfvoorzienend en was alles gemengd bedrijf. Je had koeien, varkens en kippen.

Je verbouwde je eigen groente in de tuin en haver en rogge op de 'kampen' of 'essen' oftewel de hoge gronden. De lage gronden waren weiland. Niemand leende geld van de bank. Wat je kocht was kleding, zout en als er een pakje roze pudding op tafel kwam was het pure luxe! Dat was nog zo toen Reint jong was. In 50 jaar is er heel veel veranderd. Er werd toen nog geploegd met paarden en daar had je weer haver voor nodig. Toen Reint 15 was kwam de eerste trekker en gingen de paarden er uit. Door regelgeving werd je gedwongen om te specialiseren; je moest van alles meer hebben. Boeren met veel grond zijn over het algemeen met koeien verder gegaan en die met weinig grond met varkens. In deze regio zijn er bijna geen varkens meer. Tot 2003 had hij nog varkens, maar in twee takken van sport meedoen werd te ingewikkeld. Er zijn zoveel regels die je allemaal moet kennen en dat is niet te doen op twee gebieden. Nu 'manage' je het bedrijf, veel computer, veel regelgeving die je allemaal moet kennen en waar je je aan te houden hebt. Door specialisatie ben je wel kwetsbaarder geworden. Afhankelijk van de internationale markten en de regelgeving van de landelijke overheid en vooral "Brussel". Belangrijk om in goede tijden reserves op te bouwen, maar zegt hij erbij, dat is eigenlijk bijna niet te doen.

Toekomst van het boeren in de Wildenborch

Op mijn vraag hoe het verder moet met de boeren in de Wildenborch zegt hij dat uitbreiden belangrijk is. Hij heeft veel in besturen gezeten en op een gegeven moment was er een burgemeester in Lochem, die wel de boeren wilden behouden, maar ze moesten wel klein blijven. Maar dat kan niet als je de boeren een kans wilt geven, moet je ze ook de kans geven om uit te breiden. Doordat anderen stoppen is er ook nog wel groei mogelijk. Hier in de Wildenborch gebeurt dat ook en dan wordt er bijgekocht.

Natuur

En dan de verhouding boer- natuur. In mijn beleving horen die bij elkaar. Denk maar aan het ABC van vroeger; 'L is van Landman, die leeuweriken vond' en dan zag je een plaatje van een boer, die een nestje jonge leeuweriken vond in de wei. En ook leerde ik vroeger van de boeren waar de nesten van de Kieviten waren als we Kievitseieren gingen zoeken. Nu is het nog wel zo dat boeren in het voorjaar de nesten ontzien, in ieder geval willen de meesten dat wel. Reint zegt; "als boer zou je een hekel aan de natuur kunnen krijgen door alle regelgeving. Al die regels over zones waar je niet mag mesten, over ammoniakuitstoot, stikstof, omdat er dan ergens een plantje verdwijnt". Als je ergens een bosje hebt op je terrein kan dat een struikelblok vormen omdat er daar dan ineens bijzondere plantjes zijn, die belangrijker lijken dan je bedrijfsvoering. Ook hier zijn er weilanden in de bossen en daar mag je geen stikstof op brengen etc. Dat gras is alleen geschikt voor vaarzen en droogstaande koeien. Dus daar heb je niet zoveel aan. Ze krijgen daar wel compensatie voor, maar je moet niet teveel van die stukjes in je bedrijf hebben. Hij zegt ook; natuurlijk, overbemesting en verdroging, daarvan kun je aantonen wat de gevolgen zijn voor de natuur, maar je zou meer gezamenlijk moeten kijken naar oplossingen. Nu lijkt de 'natuurlobby' het te winnen van de boeren. 'Er zijn nog maar 23.000 melkveehouders in Nederland, nog niet eens een stadion vol! Daar wordt niet meer zo naar geluisterd', vertelt Reint.

'Maar er moeten toch boeren blijven in Nederland, waar moet ons eten anders vandaan komen', vraag ik. Dat komt dan wel uit Oost-Europa en van verder weg, vlgs. Reint. Het lijkt mij niks, want ik ben niet graag afhankelijk van anderen en je verliest het zicht op hoe er geboerd wordt en hoe de producten gemaakt worden. Ik wil graag weten wat ik eet. En verder zijn de boeren altijd zo bepalend geweest voor het landschap, waarom kan dat niet zo blijven? Dat kan ook wel, maar dan moet er beter samengewerkt worden met natuurbeheer en dan moeten de boeren niet teveel de zwarte piet krijgen. Reint vertelt dat hij indertijd nog 't Onderholt mee heeft opgericht, de agrarische natuurvereniging. Maar zijn hart lag/licht toch meer bij het echte boeren en hij heeft de voorzittershamer na een tijdje overgedragen.

De sociale omgeving

En dan nog een geheel ander onderwerp; de sociale structuur hier in de Wildenborch. Vroeger was iedereen boer en hielp je elkaar bij alles; als er een kalf geboren werd, werd je gebeld en ging je helpen, dan dronk je een borrel en ging je weer naar huis. Dat is wel veranderd. Doordat iedereen zo veel groter is geworden is daar geen tijd meer voor; je helpt elkaar nog wel, zeker in nood en ze hebben nog wel een paar machines samen, maar het is anders geworden. Vroeger gingen ze ook dag en nacht door en dan naar bed. Nu wil je 's avonds ook wel eens iets anders doen. Het is hier wel een gemeenschap zegt Reint, je gunt elkaar wat en je probeert alles altijd goed op te lossen. Vroeger was het thuis ook anders; de hele familie woonde bij elkaar. Dus niet alleen vader, moeder en kinderen, maar ook opa, oma, soms nog ooms, tantes, zeker de ongetrouwden. Gerda zegt dat dát voor de vrouw die in zo'n familie trouwde niet altijd even gemakkelijk was, je had je maar aan te passen aan hoe het in zo'n familie toeging. In Reint zijn jeugd was dat ook nog zo; 'we zaten met negenen aan tafel en ik had nog twee zusters, dus tel maar na'.

De melkrobot

En nu naar de melkrobot; ik loop achter Reint aan naar buiten en eerst 'onthult' hij de computer waarop alles ingevoerd wordt en waar je ook alles op kunt zien. Dus welke koe hoe vaak gemolken is en hoe laat. "Dat doet Arnold vooral" zegt hij. Dan lopen we door en ik zie een grote ruime stal met een klein hokje met hekken. In de stal heerst grote rust, de koeien lopen, liggen lekker in boxen met zaagsel of een verende ondergrond en bij het 'hokje' staan er twee á drie te dreutelen. In het hokje staan twee koeien, want er kunnen er twee tegelijk gemolken worden. Voor de koeien is deze manier fijner, want ze kunnen zelf gaan als het nodig is, dus niet meer zoals vroeger twee keer per dag, wat voor de ene koe goed was maar voor de andere eigenlijk te weinig. Nu is er dus verschil en laat de ene koe zich twee keer per dag melken, maar een andere wel vier en zo geven ze ook meer melk. De koeien geven 9000 liter per jaar. Door de techniek wordt het produceren makkelijker, je bent minder afhankelijk van het weer dan vroeger. In het hokje zie ik een blauwe 'arm' naar de uiers van de koe gaan. Daarvoor is het deurtje aan de achterkant van het hokje tegen de kont van de koe aangeschoven en zo kan de robot bepalen hoe groot de koe is en dus waar de uier ongeveer zit. De melkarm wordt na iedere koe schoongespoten en gedesinfecteerd. De koe staat lekker brokken te vreten als de melkarm de spenen vindt en de machine aansluit.

Ik zie nauwelijks beweging bij de koe. De sensoren werken prima. En als een koe nu alleen wil eten en nog niet klaar is om gemolken te worden? Dan krijgt ze niks en gaan de hekken weer open en moet ze er weer uit. En als een koe b.v. penicilline heeft wordt dat ook geregistreerd en komt de melk in een andere tankje terecht, want die melk mag niet bij de andere melk komen. Ze hebben een grote roestvrijstalen melktank van 10.000 liter en ééns in de drie dagen wordt die melk opgehaald en dat gaat ook allemaal automatisch.

We lopen verder en komen bij een openstaande deur; nieuwsgierige koeien, die me het liefst in mijn gezicht zouden likken, maar die rasp is niet zo goed voor mijn 'teint'. Heel opvallend, helemaal geen stress of geduw in de stal. Het melken gaat dag en nacht door en iedere koe kan dus haar eigen ritme volgen. En wat me ook opvalt is dat ze er allemaal zo schoon uitzien. De mest wordt in bijna de hele stal automatisch van de roosters onderin de mestkelders geveegd.

En dan stel ik de vraag, die me al vaker heeft bezig gehouden; 'wanneer slaapt de koe?' "Bijna nooit", zegt Reint. Ze rusten wel, maar slapen niet. En hoe oud worden deze melkkoeien dan. Een jaar of vijf/zes, een enkele wel ouder.

Eigen vee

Ze fokken hun eigen vee, want als je van andere bedrijven koopt is de kans op besmetting en bacteriën te groot. Er zijn dus ook kalveren van een paar weken oud tot een paar maanden oud. Ze schuiven van hokje, naar een iets grotere stal naar nog weer groter tot ze de leeftijd van melkkoe hebben, twee jaar. Ze werken met een KI station en ze kiezen dus de voor hun goede stieren uit. Dan kijk je naar grootte van de koe, de uiers, de stand van de benen/poten. Maar er zit wel een grens aan de verbeteringsprogramma's; je moet niet teveel van de koeien vergen, anders worden het alleen nog maar melkmachines en tast je het dierenwelzijn aan.

En het mooie vind ik dat al deze high tech plaats vindt in een stal met oude balken en het zonlicht dat zo mooi tussen de pannen naar binnen schijnt.

"Ken je alle koeien nog" vraag ik. "Ja zeker, maar als ik een maand weg zou zijn, zou dat al anders worden. Nu zie ik ze iedere dag". En dan natuurlijk de vraag over roodbont; tsja, dat is ook een beetje principe, alleen roodbont hebben we hier, Holsteiner. Dat is gewoon onze koe. En dan staat er toch ineens een zwarte koe, een Lakenvelder nog wel. "Dat is een kado dat Arnold en Linsey op hun bruiloft gekregen hebben'. Inderdaad een vreemde eend in de bijt, oftewel een vreemde koe in de stal.

Laatste vraag

En dan nog de laatste vraag; wat is nou het mooie van boeren? De vrijheid, het eigen baas zijn. Je moet hard werken en eigenlijk ben je altijd aan het werk, maar het is je eigen bedrijf en je doet het op je eigen manier, samen met je vrouw en kinderen als die dat ook willen. En dan is het natuurlijk helemaal mooi als het bedrijf dan weer doorgaat.

Lucie Bartel.

Barbecue en Oranjefeest

Voetbalwedstrijd Nederland-Japan op een groot TV scherm

Wegens enorm succes organiseren we op **vrijdag 18 juni** a.s. weer een barbecueavond.

Naast een lekker stukje vlees zorgen we natuurlijk voor een heerlijk getapt glaasje en andere drankjes tegen redelijke prijzen en vanzelfsprekend een gratis kopje koffie bij binnenkomst.

De barbecue kost € 10,-- inclusief salade, rauwkost, e.d.
Kinderen t/m 12 jaar betalen slechts € 5,--.
Aanvang om 20.00 uur bij de Kapel.

We hopen en rekenen op jullie allemaal. Familie en vrienden die regelmatig het Wildenborchs feest bezoeken zijn natuurlijk ook van harte welkom.

Nieuw dit jaar is bierpul schuiven. Zowel voor volwassenen als voor kinderen.

Laat ons wel even weten of je komt.

Een telefoontje voor 13 juni naar één van de volgende telefoonnummers is voldoende:

Harrie Dinkelman 0575 - 55 66 56

Bart van der Schoot 0575 - 55 90 11

Jacques van Hooijdonk 0575 - 55 65 32

Zaterdag 19 juni is er weer ons Oranjefeest.

Om 12.45 uur verzamelen bij de Nijlandweg.

Om 13.00 uur beginnen we met de opening.

Na de stoelendans kan een ieder genieten van de spelletjes én natuurlijk weer even bijpraten over alles wat ons al zo bezig houdt in de Wildenborch. Natuurlijk zijn er weer mooie prijzen te winnen.

Voor de voetballiefhebbers :

We hebben een groot TV scherm met de wedstrijd Nederland-Japan

Hopend op mooi weer, wensen we een iedereen fijn feest toe.

Tot 18 en 19 juni

De Oranjecommissie

Postvak In

- Naam: Chico Lindenschot
- Geboortedatum/leeftijd: 01-12-2002
7 jaar
- Adres: Nijlandweg 1, Vorden
- Broertjes/zusjes: Mijn broer is Esli en mijn zussen zijn Ilse en Daphne
- School: De Kraanvogel
- Hobby's: Voetballen
- Liefelingseten: Patat en Pizza
- Liefelingsdier: Hond, konijn
- Ik heb een hekel aan: Om mijn eigen slaapkamer op te ruimen
- Ik wil later: Profvoetballer worden, want ik hou van voetballen
- Dit wil ik nog kwijt: Ik hoop dat we nu een mooie zomer krijgen, dan kan ik lekker voetballen met mijn broer Esli

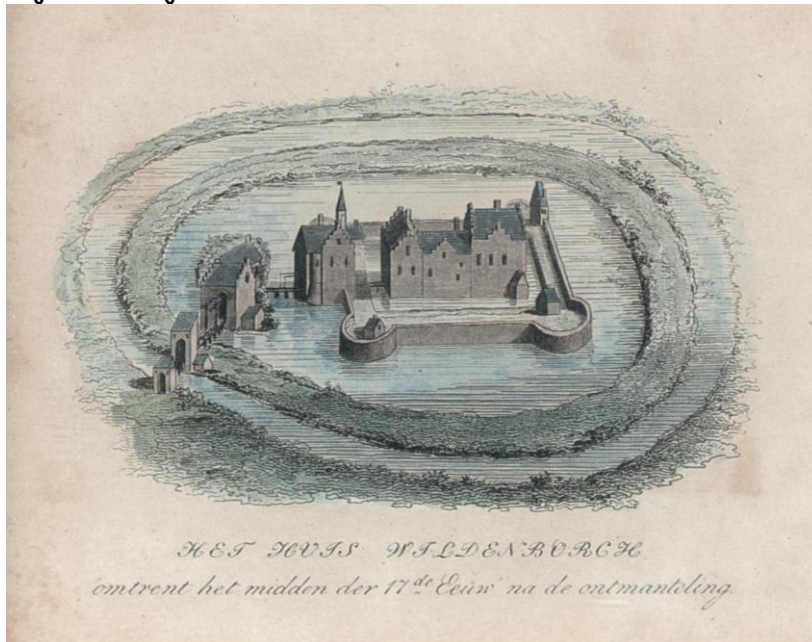
Aan wie stuur je de e-mail door? Isa van Ditshuizen

Chico, heel erg bedankt voor je deelname aan Postvak In. Ook wij hopen op een mooie zomer! Wie weet zien we je nog eens op televisie als profvoetballer; heel veel succes met je hobby!

Isa, jij zal binnenkort *Postvak In* mogen invullen. Veel plezier ermee!

HET HUIS WILDENBORCH DE OUDE BURCHT

De renovaties in de tuin vorderen gestaag. De buurt heeft het aardig kunnen volgen, denk ik. Vooral het voorplein en de oprijlaan vallen op door hun veranderde uiterlijk. Toch is het of alles hetzelfde blijft. Aan de sfeer en het aanzien van het huis verandert weinig. Het ligt er trots en stoer bij en glimlacht tevreden naar wat er zoal om het huis gebeurt. Konden de stenen maar spreken...! Of konden mijn voorouders mij maar een keer vertellen wat ze vinden van onze activiteiten in en om huis. Ik ervaar de generaties vóór ons als een leidraad en een stimulans bij het werk dat wij hier doen. De portretten en de oude foto's - die wij nu aan het uitzoeken zijn - helpen ons een beeld te vormen van de voorgaande generaties. De archieven vertellen ons over hun leefwereld en de problemen die zij in hún tijd moesten overwinnen

Maar vèr voordat de *Starings* hier in 1782 hun intrek namen - zo rond 1372 - zag kasteel de Wildenborch er heel anders uit. Het lag ook op een andere plek: verder zuidwaarts. De Wildenborch was in die tijd een bijna niet in te nemen burcht, gelegen in een zompig moeras. De heren van *Wisch* zwaaiden de scepter. De twee hoefijzers uit hun familiewapen zijn nu nog terug te vinden in het huiswapen van de Wildenborch, dat te zien is aan de achterzijde van het huis. *Sweder Rodebaert van Wisch* was heer van de Wildenborch rond 1372, maar 'een heer' was hij niet. Rovend trok hij door de wijde omgeving, waarna hij zich steeds weer veilig terug kon trekken in de - door moeras omgeven - burcht. In 1410 overleed *Sweder*. *Hendrik van Wisch* werd zijn opvolger. De heren van *Wisch* behoorden tot de belangrijkste edelen van het oude hertogdom Gelre. Zij voelden zich de gelijke van de hertog en gedroegen zich als onafhankelijk vorst. De broer van *Hendrick*, *Johan van Wisch*, werd in 1467 met de Wildenborch beleend. Deze *Johan* stroopte regelmatig de graafschap Zutphen en de aangrenzende gebieden van Overijsel af. In 1490 vond de burgerij van Deventer het welletjes. Ze besloot actie te ondernemen tegen *Johan* en de burcht te belegeren. Dat mislukte.

Dat de bewoners van de Wildenborch hardnekkige verdedigers waren, blijkt niet alleen uit de met gesmolten lood tot kogels omgevormde keitjes, waarmee de belegeraars werden 'bekogeld', maar ook uit de volksoverlevering 'Het varken van de Wildenborch': om de aanvallers te misleiden haalden de bewoners van tijd tot tijd een varken uit het hok en zorgden ervoor dat het hard schreeuwde....alsof het werd geslacht. Zo dachten de belegeraars dat er keer op keer een varken werd geslacht en dat er dus nog voldoende te eten was, daar in de burcht. Dat gaf weinig moed om de belegering voort te zetten....!

Tussen 1506 en 1512 waren het de hertog van Gelre en de stad Zutphen die driemaal tevergeefs het kasteel probeerden in te nemen. Zij belegerden de vesting, maar moesten steeds opgeven. Uiteindelijk onderwierp Johan zich in 1512 aan het wettig gezag. De Wildenborch werd tot open huis voor de hertog verklaard, zodat hij er naar believen krijgsvolk in kon legeren. In 1517 overleed Johan. Ook zijn opvolger, kleinzoon Joachim, leefde in onmin met de hertog. Daarop legde hertog Karel beslag op de Wildenborch en liet hij diverse werkzaamheden aan de burcht verrichten. Zo liet hij om het kasteel wallen met rondelen op de hoeken aanleggen. Op die wal werd een hoofdpoortgebouw geplaatst. Daar begint de ontstaansgeschiedenis van het huidige kasteel. Na 1724 raakte de Wildenborch in verval en alleen het hoofdpoortgebouw, bleef overeind. Na in verschillende handen te zijn overgegaan, koopt Damiaan Hugo Staring het inmiddels tot woontoren omgebouwde hoofdpoortgebouw en wordt hem het leen overgedragen. Niet alleen begint daar de nauwe band die de Starings met de Wildenborch hebben - door de eeuwen heen - maar daar begint ook de bouwgeschiedenis van het huidige huis de Wildenborch: van poortgebouw tot het kasteel, zoals wij het nu kennen.

Aan deze roerige tijden werden wij weer herinnerd door verschillende 'vondsten' bij de renovaties:

- a. Bij het uitbaggeren van de grachten vonden wij géén harnas, géén kogels, géén mortier of ander oorlogstuig, maar de baggeraars konden ons wél melden dat sommige stukken gracht erg diep waren, vergeleken bij de andere watergangen. Deze diepten zijn de restanten van de oude slotgracht, die veel later werd vergraven tot de wateren zoals wij die nu kennen.
- b. Bij het restaureren van 'de Borchvree', de tuinmuur aan de westkant met toegangshek naar de tuin, moesten de fundamenteën worden opgegraven ter controle van de stevigheid. Daar kwam een oude afvoer bloot te liggen, die uit de tijd van de oude burcht zou kunnen stammen. Dit bevestigt het verhaal dat wij hebben doorgekregen dat deze tuinmuur zijn fundament vindt op de oude verdedigingsmuur rond het middeleeuwse kasteel.
- c. Bij het renoveren van de paden in de tuin, troffen we een diepe put aan, afgedekt met een tegel. Wij vermoeden een oude waterput uit lang vervlogen tijden.... Het pad loopt er weer overheen, maar de geschiedenis laat zich niet 'onder de voet lopen'!

Zo herleven, steeds weer, de oude tijden, de verhalen en de overleveringen die het wonen en werken op de Wildenborch zo'n inspirerende uitdaging maken.

Jennine Staring

Dagboek van een Herdershond

De wereld op z'n kop.....

Ik ben maar een eenvoudige herdershond en ik snap een heleboel, maar wat er de laatste tijd allemaal gaande is....

Een tijd geleden was het nog heel erg koud en lag er veel sneeuw, dat was eigenlijk het enige bijzondere zo om het huis. Binnen was het allemaal zoals vanouds, lekker warm. Toen het niet meer zo koud was kwam de hele boel op zijn kop te staan en eerlijk gezegd lijkt dat nog lang niet afgelopen.....Het begon met enge mannen in witte pakken, die het kleine schuurtje achter op het erf begonnen af te breken. Zij knoopten een rood-wit lint om het schuurtje en daarbinnen mocht niemand komen, ik ook niet. Toen ik weer keek, was het dak van het schuurtje af en lag er een groot in plastic verpakt pak op de grond, waar ik niet aan mocht komen.

De volgende dag kwam er een heel erg groot machien, met een grote grijper en plots was het hele schuurtje verdwenen..... Wat een ruimte was er toen!

Het spektakel begon toen pas goed. Er kwamen allerlei andere mannen, die grond uitgroeven en een heleboel zand aanvoerden. Ik moet eerlijk bekennen dat ik nooit in dat tempo een gat gegraven zou kunnen hebben, al heb ik natuurlijk wel een pootje geholpen en ook gaten gegraven....

Een paar dagen later kwamen er weer andere vriendjes, die in een mum van tijd een hele kapschuur uit het niets tevoorschijn toverden. Het leukste van dat alles is, dat als die mannen iets op hun knieën moeten doen, zij een stuk blote rug laten zien! Daar geef ik dan heel snel een lik op en dan schrikken ze zich een hoedje! Ik heb dan de grootste lol! Toen de kapschuur klaar was, kwamen Mart en Jan een heleboel zaterdagen achter elkaar. Zij maakten mooie paardenboxen in de schuur en een berging in de kapschuur met een zolder voor hooi en stro. Jan is mijn grote vriend, die komt vaak als er klussen te doen zijn en ondertussen speelt hij ook met mij, dus hij is heel speciaal.

In de tussenliggende tijd, toen de vorst uit de grond was, is ook de grote mestsilo gesloopt. Nou dan weet je niet wat je overkomt. Die grote grijper was er weer en die maakte een enorm kabaal. Al het beton van die silo werd in een grote vrachtwagen gekieperd! Soms stond mijn hele huis te dreunen op zijn grondvesten. Eerst vond ik dat verschrikkelijk, maar alles went kennelijk want ik heb er nu niet zo'n last meer van. Inmiddels hebben ze ook de oude schuren gesloopt en is er ook al een stuk van de boerderij onder de grijper gekomen.

Het is heel gek maar mijn hokje op de deel is nog steeds in takt gebleven... ik ben benieuwd wanneer ik echt geen hok meer heb, want volgens mij is de razernij, die in mijn bazen is gevaren, nog lang niet over..... Kennelijk komen ze niet tot rust, voordat alles wat er nu nog staat, weggevaagd is. Mijn grootste zorg is hoe het dan verder moet met mij! Misschien hebben ze in hun plannen ook met mij rekening gehouden, maar ik zie daar nog niets van, dus heb ik zo mijn twijfels.

Trouwens die machinist van de grote grijper is ook een kanjer!

Die heeft een hele grote hoop grond achter op het erf gemaakt en daar gooit hij mijn bal bovenop, zodat ik lekker helemaal naar boven kan stuiteren om hem weer op te halen. Door die grote hoop grond is er nu een diep gat achter de boerderij ontstaan. Ze zeggen dat daar een nieuw huis komt, maar ik moet dat eerst nog zien, voordat ik dat geloof.

Jullie zullen begrijpen dat ik het de laatste tijd heel erg druk heb, met kennismaken met al die nieuwe vriendjes. Als ze binnen koffie drinken, dan mag ik meestal niet bij zijn, omdat ik dan veel te onstuimig ben en de koffie wel eens over de tafel gaat door mijn enthousiasme. Als het mooi weer is, zitten we buiten, dan gaat dat veel beter. Dan heb ik meestal mijn bal om mee te spelen en heb ik niet zo de behoefte om iedereen om de nek te vliegen.

Zo dat waren mijn belevenissen van de laatste maanden: spannend was het wel! Ik ben heel benieuwd wat ik jullie de volgende keer kan melden, of ik dan nog wel een onderkomen heb... Misschien ben ik dan wel dakloos geworden en moet ik me aanmelden bij het asiel.... Ik houd jullie op de hoogte!

Stevige poot van Sannel!

Sanne van 't Hooge Vonder

Wildenborchse Vrouwen Club

In januari kwam Karin Umbach ons wat vertellen over haar beroep.

Ze begon met het volgende om aan te geven waar een psycholoog vooral mee bezig is:

.....Haar kleine meisje kwam te laat uit school en dus begon de moeder tegen haar dochter uit te varen, maar stopte toen en vroeg: "Waarom ben je zo laat?"

"Ik moest een ander meisje helpen. Zij zat ergens mee." antwoordde haar dochter.

"Wat heb je gedaan om haar te helpen?"

"O, ik ging naast haar zitten en hielp haar met huilen."

Karin vertelde over de oorsprong van de psychologie: de liefdesgeschiedenis tussen psyche en eros. We hoorden vervolgens over de psychologische ontwikkeling van het kind en waar het mis kan gaan. De opbouw van de behandeling, diagnose, gesprek met ouders en psychologisch onderzoek. Ze vertelde over de behandeling bij kinderen, volwassenen, echtparen en gezinnen en illustreerde dit met aansprekende voorbeelden. He was een "kijkje

in de keuken van de psychologie". De belangrijkste ingrediënten bij elke behandeling zijn: Mededogen, respect en inlevingsvermogen.

Joke Wiltink

Wat eten wij vandaag?

Na een drukke dag van intensieve arbeid, krijg je vaak zin in een lekkere oerhollandse maaltijd. Lekker stuk vlees, 2 ons groente natuurlijk en een paar overheerlijke aardappels voor de nodige koolhydraten. Maar dat verliep bij enkele gezinnen toch anders in de maand februari. Dat stuk vlees lukte nog wel, de groentes ging ook nog, maar waar zijn de aardappelen gebleven???

Het is de laatste donderdag van februari, tijd voor de WVC. De opkomst is weer groots en de kapel is omgetoverd tot een klein intratuintje. Onder leiding van Marien van Doorn uit Lochem gaan we vandaag een bloemstuk maken. Voor een beetje uitdaging wordt het geen traditioneel bloemstuk, maar één met een krans liggend op een stuk oase die we gaan voorzien van verschillende soorten groen; buxus, klimop, skimmia, kerstroos etc. Wat is hier zo bijzonder aan, zult u denken. Het wordt een heel natuurlijk bloemstuk want de krans wordt omwikkeld met bruin schapenwol en daarop en omheen, nu komt het antwoord op de allereerste vraag, aardappelen met uitlopers. Vandaar die pizza's, macaroni en pannenkoeken en half complete Hollandse maaltijden, er moesten aardappelen gespaard worden zodat er uitlopers aan zouden komen. Al hoorde ik dat er in de hoeken van de kelderkasten toch nog meer lag dan de eigenaren zelf wisten.

Alles wordt uitgedeeld en klaargelegd en we kunnen van start, te beginnen met de krans te voorzien van wol. Dat het een natuurlijk bloemstuk wordt is mij en mijn neus al snel duidelijk. De lucht van het schaap zit er nog goed aan en je hoeft je ook niet af te vragen welke wol aan de achterkant van het schaap heeft gezeten. Maar wij als vrouwen van het platteland zijn wel wat gewend en wikkelen gestaag door tot de krans keurig gevuld is. De krans wordt schuin op de oase gelegd zodat er aan beide kanten een stuk oase zichtbaar blijft. Daarna moeten we de aardappels met satéprikkers verdelen en vastzetten. Wel leuk om te zien hoeveel verschillende soorten aardappels er waren mee genomen en dat iedere soort ook een heel andere uitloper heeft.

Zodra de aardappelen zijn vastgezet zijn de bolletjes van de blauwe druif aan de beurt ook deze worden vastgezet met prikkers. Vervolgens gaan we de kale plekje van oase opvullen met het groen. Tussendoor houdt Marien een kleine inspectie en geeft hier en daar de nodige tips (soms hard nodig hahaha...)

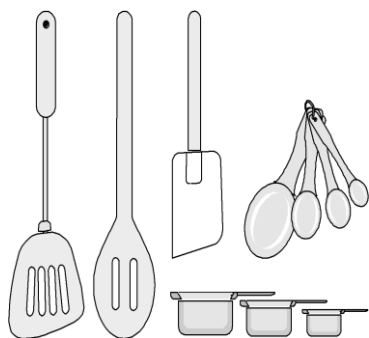
Nadat iedereen klaar is en het weer een beetje is opgeruimd, is het tijd om elkaar's creaties eens te bewonderen. Leuk dat iedereen eigenlijk het zelfde maakt, maar dat toch elk bloemstuk compleet anders oogt. De één heeft er uien bij in verwerkt, de ander heeft de aardappelen gehalveerd. En zo ging een ieder met een trots en voldaan gevoel huiswaarts.

De volgende dag is de rust in de gezinnen ook weder gekeerd al hebben de gezinsleden soms nog twijfel of de vrouw des huizes wel helemaal spoort. Want bij binnenkomst in de huiskamer treffen ze op de salontafel een half schaap aan met hier en daar wat aardappels. Ze laten het maar even op zijn beloop en stellen de vraag: "Wat eten we vandaag?" Daarop het antwoord: "Karbonade in jus met bonen en aardappelen."

Groet Liesbeth

Stekkebeazenpap

(Kruisbessenpap)

Dit toetje stamt uit het Reurlse Broek. Daar woonde de opoe van Herman Wezinkhof, Dika van Eversreind en daar komt het recept dus vandaan. Origineel maakte ze het met Maizena maar het recept is in huize Wezinkhof verder geëvolueerd en er wordt nu Custard voor gebruikt. Dat maakt de smaak romiger en voller.

Men neme:

Plm. 500 gram Stekkebeazen. (voor Wildenborchers van elders: kruisbessen)

2 tot 3 eetlepels suiker

1 theelepel kaneel

-

Kook de bessen stuk in een pan

Voeg de suiker en de kaneel toe

Roer het met een garde tot pap

NB: De Stekkebeazen **niet** zeven!

Men neme verder:

1 liter volle melk

75 gram Custard of Maizena

75 gram suiker

-

Kook dit in een pan tot pudding

Voeg de Stekkebeazen en de pudding bij elkaar en roer het goed door elkaar.

Doe het mengsel in een schaal en laat het afkoelen.

Heerlijk verfrissend, vooral in de zomer, door de licht zure en pure smaak van de Stekkebeazen.

Smakelijk toetje gewenst.

Kinderpraat

Gr. 6. Een leerling zoekt in een atlas en kan iets niet vinden. Komt bij de leerkracht en vraagt: "Waar ligt Dreft ook alweer?" (=Delft)

Gr. 6. Les in het taalboek. Leerlingen zoeken 'zelfstandige naamwoorden en bijvoeglijke naamwoorden' in zinnen. Het onderstreepte woord moeten ze benoemen.

Een zure citroen. Een leerling schrijft: 'Bijverzinsel'. (=bijvoeglijk naamwoord.)

Klootschietvereniging

Op zondag 18 april organiseerde de klootschietvereniging weer haar jaarlijkse klootschiet toernooi. Het was de eerste mooie dag van 2010 met volop zon, geen wind en dus ideaal buitenweer. Alle tafels en stoelen, die met veel moeite binnen netjes opgesteld waren werden door de deelnemers in een ras tempo naar buiten gesleept om te genieten van deze mooie dag.

Ook aan inschrijvingen geen gebrek dit jaar. Er waren maar liefst 18 teams aanwezig verdeeld over heren, dames en gemengde teams.

De uitslag:

Heren

1. Stokkink I	43 schoten, 77 meter
2. Delden	46 schoten, 54 meter
3. Wildenborch I	50 schoten, 41 meter
4. Stokkink II	52 schoten, 25 meter
5. Wildenborch II	56 schoten, 14 meter
6. Hummelink	58 schoten, 40 meter
7. Sophialaan	59 schoten, 84 meter
8. Anbo	59 schoten, 61 meter
9. Smos as waelear	59 schoten, 34 meter
10. Wildenborch III	69 schoten, 29 meter

Dames

1. Wildenborch	66 schoten, 17 meter
2. Stokkink	69 schoten, 24 meter

Gemengd

1. Arfman	57 schoten, 32 meter
2. Sophialaan	61 schoten, 60 meter
3. Anbo	61 schoten, 31 meter
4. Smos as waelear	62 schoten, 50 meter
5. Delden	65 schoten, 13 meter
6. Wildenborch	77 schoten, 5 meter

Na afloop verliep de verloting ook zeer goed. Bijna alle loten werden verkocht en dus konden vele mensen met mooie prijzen huiswaarts keren. Al met al een geslaagd toernooi. De volgende toernooien zijn: 6 juni Linde en 18 juli Delden.

Dus we kunnen daar acte de presence geven.

Jacques van Hooijdonk

Ouderwets wordt Nieuwerwets.....

Maart 2010 weer een samenkomst van de WVC. De creativiteit moet zich even weer opladen na de vorige keer. Dus dit keer is er een lezing gepland. Onze gastvrouw voor deze keer was Gerda Rossel. Zij heeft zich verdiept in de huizen en families in de Wildenborch. Alweer iemand die alles van je weet, op internet kun je ook al bij iedereen zo in de achtertuin kijken.

Nee wees niet bang Gerda is nog lang geen wandelende Story. Zij heeft ons een stukje geschiedenis van de Wildenborch verteld. Ik ben de naam kwijt maar een kennis van Gerda bediende de daarbij behorende dia's. Dit was overigens een meneer, die voor deze ene keer zich mocht mengen tussen de Wildenborchse Vrouwen Club. Een hoge uitzondering dus, trouwens wel bijzonder dapper van deze man, vindt u niet...

Verschillende huizen met daarbij behorende families zijn voorbij gekomen. Sommige huizen zijn ook nu nog door dezelfde families bewoond, uiteraard een ander generatie. Zo kwam ook het Hoge Vonder voorbij met als ik het goed heb de fam. Nieuwenhuis op de voorgrond. En natuurlijk het kasteel in vroegere tijden en zoals het nu is. Ook het huis waar wij, de familie van Ark nu nog woont kwam voorbij. Zelf had ik dat net even gemist door een 10-min.

gesprek op school. De meesten weten wel dat het vroeger een smederij is geweest en langzaam aan naar compleet een boerderij is veranderd met varkens en koeien. Tot nu toe staan er weliswaar nog vleeskoeien op stal maar is het de hoofdmoot toch het horecabedrijf. Zo zien we maar weer wat er in honderd jaar allemaal veranderd.

Ook het huis van Olthuys kwam aanbod. Dertien generaties hebben er gewoond totdat het voor een paar jaar geleden is verkocht aan Familie van den Biggelaar. Zij hebben het verbouwd tot een Bed en Breakfast. Het ziet er trouwens heel mooi uit en het oude is mooi in ere gehouden.

Zo is er heel wat ten sprake gekomen en kwamen oude herinneringen weer langzaam naar boven kruipen en werden we al met al weer wat wijzer over de gebeurtenissen die zich allemaal hebben voor gedaan in de Wildenborch. Over honderd jaar komen wij misschien wel voorbij in een verhaal met bijbehorende kiekjes op een bijeenkomst van de toekomstige WVC. Dat zal best leuk zijn.

Onder de Wildenborchse vrouwen vallen rake klappen

De laatste keer alweer voor dit seizoen. Om zeven uur werden we per fiets verwacht bij de Kapel. Voor de laatkomers hing er een briefje op de deur dat de reis verder ging naar het huis van Ineke Braakman. Hoe ik dat weet dat er een briefje hing, tja dat kunt u nu waarschijnlijk al raden. Zo hard ik kon ben ik erheen geracet, met een vuurrode boei aangekomen kon ik meteen aansluiten in de rij voor koffie/thee met een lekkernij. Zo het begin was alweer goed, dat belooft weer wat.

Terwijl iedereen lekker zat te keuvelen en ondertussen er nog enkele vrouwen binnendruppelden (was ik toch mooi niet de laatste haha...) kwam Ria langs met een pak kaarten waar een ieder van ons er een van moest pakken. Wat zal er gaan gebeuren gaat ze de kaarten raden???? Nee onze "mentalist" wilde de kaarten halverwege de ronde alweer terug. Het ging niet helemaal volgens plan. Nog een keer kwam ze langs, de spanning wist ze er goed in te houden totdat we de kaarten nogmaals in moesten leveren. Mag hopen dat het Hans Klok beter vergaat dan Ria. Maar eerlijk is eerlijk de aanhouder wint, na nog een poging was het Ria weliswaar gelukt. Iedereen had een kaart en zodoende werden er groepjes gevormd. We gingen spelen tegen elkaar tijdens een potje boerengolf. Met een bal, kleiner formaat dan een voetbal, een stok met daaraan een klomp betraden we per twee teams de arena. De strijd was los gebarsten. Iedereen werd razend enthousiast of zal het meer een lichte vorm van agressie zijn geweest. De dames meppen er op los alsof hun leven er van hangt. En als het dan niet lukt dan ligt het bij enkele onder ons aan de stok die voor linkshandigen is of het rechter graspolletje stond in de weg. De eerste hole (een gat in de grond waar een plastic pot in staat) werd getrotseerd op naar de volgende zeven. De organisatie had wel lef vertoond want onze wegen doorkruisten elkaar. De ballen vlogen je af en toe om de oren. En die Trudy die kon me toch slaan zeg. Die wil je echt niet tegen komen in het donker. Toen iedereen was uitgespeeld, hadden we tijd voor een verfrissend drankje met een lekkere knabbel op tafel. Tot onze vreugd kwam er ook nog een heerlijk aperitiefje, boerenjongens of boerenmeisjes, voorbij. Maar nu volgde er een opmerking die mij enigszins zorgen baarde. Hoe erg is het alcohol probleem bij de Wildenborchse vrouwen??? Hoe kom je daar nu bij zou je zeggen. Door de volgende opmerking : Lekker hoor die abrikozen op sap!! Bij mijn abrikozen op "sap" kwam toch een alcohol dampje vrij. Gelukkig kregen we ook nog een broodje echte knakworst, zodat de alcohol ons niet zo naar de kop zou stijgen. Want ook de organisatie is vast ten gehore gekomen dat er vorig jaar sommigen moeite hadden met het onder controle houden van de fiets. Als klap op de vuurpijl kregen we ook nog uitleg over de overstap die de familie Braakman heeft gemaakt, van het gewone mesten van varkens naar het biologische mesten. Met daaraan gekoppeld een kijkje in de stallen. Met nog genoeg te doen om de overstap compleet te maken, hebben wij toch gehoord en gezien wat de opzet van dit bedrijf is. En zo komen we ook eens meer te weten over wat de mensen van de Wildenborch bezig houdt. En dat is natuurlijk ook de opzet van de Wildenborchse Vrouwen Club. Het bij elkaar komen om de contacten onderling te behouden zodat een gemeenschap als de Wildenborch blijft bestaan. Al met al is de organisatie er weer goed in geslaagd om de bijeenkomsten een leuke, interessante invulling te geven dit seizoen. Dus weer een dikke pluim voor jullie en ik denk dat ik namens alle vrouwen mag spreken: BEDANKT!!

En voor nu roep ik alle heren van de Wildenborch op, om elke laatste donderdagavond van de maanden april t/m oktober 2011 thuis te blijven, voor oppas voor de kinderen, de dieren en/of bedrijf zodat wij nog meer vrouwen welkom mogen heten in het nieuwe seizoen van de Wildenborchse vrouwen Club.

Iedereen bedankt voor de gezelligheid en tot het volgend seizoen.

Groetjes Liesbeth

Bed & Breakfast Olthuys

In mei 2008 stonden ze al in De Wildenborcher om zich voor te stellen als de nieuwe bewoners aan de Mosselseweg 5; de familie Van den Biggelaar. Ze vertelden over hun vertrek uit Amstelveen en over hun nieuwe plannen hier. "Het roer moest om" citeren we. En nu, 2 jaar later, zijn we gaan kijken wat er van hun plannen is geworden. Het roer is om!

Iedereen heeft aan de buitenkant kunnen zien welk een verandering het huis heeft ondergaan. Prachtig opgeknapt! Maar wij waren ook benieuwd naar de binnenkant en naar het grote plan wat 2 jaar terug alleen nog op papier bestond: een Bed & Breakfast.

Via hun goede, duidelijke en sfeervolle website www.olthuys.nl hadden we al vernomen dat praktisch elk weekend volgeboekt is. Zo gingen wij dus eens kijken op een woensdagochtend wat deze B&B allemaal te bieden heeft. We werden gastvrij ontvangen in het B&B-gedeelte van het pand in een fantastische keuken annex zit- en eetverblijf. Het oude gebint is nog intact en alles is opgetrokken in een open "sober chique" sfeer, zoals Gijs van den Biggelaar het zelf bestempelt. "Ons idee was het Olthuys te verbouwen met oog voor originele details en oude elementen", aldus Gijs. "Deze plek was wat we zochten, zonder nieuwe bijgebouwen, nieuwe grote stallen."

De sfeer die ze voor ogen hadden is de sfeer die het uitstraalt. De ruime keuken is werkelijk prachtig en voorzien van alle gemakken. Bij het opruimen van de schuren, 2 à 3 jaar terug, is veel afgevoerd. Echter menig werktuig van vroeger doet nu dienst als versiering/decoratie in de B&B, waardoor je je waant in vroegere tijden. Dat zijn mooie details!

Ook de bovenverdieping, waar de 2 slaapkamers zich bevinden, heeft de authentieke kenmerken te bieden waarmee ze zich profileren. Zo is er voor de kinderen een bedstee met stapelbed gemaakt en staan er oude stoeltjes die mooi zijn opgeknapt en nieuw bekleed, maar met behoud van authenticiteit. Tevens beogen de slaapkamers een open sfeer; bad, douche en toilet zijn niet in één hokje gestopt, maar maken deel uit van de slaapkamer en zijn toch enigszins separaat opgesteld voor het nodige privégevoel.

Knap gedaan. Het hele interieur straalt een zekere rust uit, er staat niets wat overbodig is, maar geeft je tevens het gevoel een speciale gast te zijn. Sober chique is wat ons betreft de juiste benaming. De originele details en oude elementen zijn zeker behouden gebleven!

Naast deze kamers, biedt Olthuys ook één tentplek. Dit is geen vaste staplaats, maar gasten mogen zelf een plekje uitzoeken in de grote tuin. Voor deze tentplek is een aparte sanitaire ruimte gemaakt, die van buitenaf te gebruiken is.

De kamers worden geboekt inclusief ontbijt, maar Gijs kan ook een heerlijk diner verzorgen met verse producten uit eigen tuin. Het onderhouden van de moestuin is Marike's afdeling en Gijs zorgt voor de verwerking van de groente en het fruit. Wanneer de 2 kamers door één familie geboekt zijn, hebben de gasten de mogelijkheid om zelf van de keuken gebruik te maken. Alleen het ontbijt maakt Gijs altijd zelf.

Naast de B&B en de eigen huishouding, Marike heeft een bijna fulltime baan in de Jeugdzorg, zet Gijs zich ook in voor het TROB (Toeristisch Recreatief Overleg Bronckhorst) waaraan alle disciplines van het toerisme verbonden zijn. Gijs vertegenwoordigt de 34 B&B's die de gemeente Bronckhorst rijk is. Vier keer per jaar komen ze bij elkaar voor een overleg dat wordt voorgezeten door de Burgemeester.

Het is ons inmiddels duidelijk geworden dat er een grote stap is gemaakt tussen mei 2008 en nu. Eén lange koude winter hebben ze doorgebracht in een woonunit en dat was echt niet altijd prettig. Er is veel gedacht over de juiste materialen en combinaties. Hierdoor heeft het langer geduurd voordat ze met de Bed & Breakfast konden starten. Inmiddels loopt het goed en hebben ze zelfs al terugkerende gasten. Dit terwijl ze bijna geen reclame maken. Enkel hun website en een vermelding op www.erfgoedlogies.nl zorgt voor naamsbekendheid. Daarnaast moeten ze het hebben van mond op mond reclame.

En hoewel Marike en Gijs dit heel duidelijk voor ogen hadden, brachten zij ook kinderen mee, Joris en Tetske. "Voor hen was de stap moeilijker. Zij moesten mee in onze keus, zij hadden geen keus." Gijs geeft aan dat de omschakelingen en aanpassingen wat lastig verliepen, maar dat intussen voor hen ook het roer om is.

Mariska en Julia

Wissellijst:

Dhr. en mevr. Bannink-Klein Bramel
Johan (1927) en Jo (1925)

Het echtpaar is getrouwd
op 24 juni 1949

4 kinderen, 3 kleinkinderen

adres: Wildenborgseweg 4,
Barchem

Johan is op dit adres
geboren, Jo woonde aan de
overkant van de weg.
Ze bezochten allebei de
Prinses Julianaschool

Ze waren boer en boerin op
een gemengd bedrijf.

Johan deed daarnaast veel bestuurswerk,

Jo hield van handwerken zoals haken, borduren, breien.

Nu, op de leeftijd boven de 80, gaat het lopen moeilijk, maar met huishoudelijke hulp, tafeltje-dek-je en de zoon en schoondochter aan de andere zijde van hetzelfde huis lukt het om samen de dagelijkse bezigheden te doen.

't Is weer lente aan de Nijlandweg!

Bij de familie Langwerden aan de Nijlandweg huppelen alweer veel lammetjes rond, zoals ieder jaar. Dit jaar hebben ze er echter twee bijzondere lammetjes tussen lopen. Deze mooie, zwarte lammetjes met witte oortjes zijn een kruising tussen 3 verschillende rassen. Vandaar dat dit wel een vermelding in de Wildenborcher waard is!

Schoonmaakrooster Kapel

Juni	2 keer:	Dinie Staring - Henriëtte Otten - Ria Grubben
Juli	2 keer:	Alma v.d. Schoot - Ineke Braakman - Frieda te Lindert
Augustus	2 keer:	Gerda Mennink - Gerda Lindenschot - Henny Zweverink
September	2 keer:	Jenny Nijssink - Gerda Bijenhof - Janny Reintjes

Het is de bedoeling dat vóór de tweede zondag van de maand wordt schoongemaakt vanwege de kerkdienst De tweede schoonmaak in overleg, in verband met verhuur. Janny Sligman doet de ramen en belt u als geheugensteuntje wanneer u aan de beurt bent. De lijst van werkzaamheden hangt in de werkkast.

Agenda Wildenborchse verenigingen in of vanuit de Kapel:

Agenda 2010:

Barbecue:	18 juni
Oranjefeest:	19 juni
Staringavonden:	29 juli en 5 augustus
Fietstocht:	5 september

Verenigingen:

Schietvereniging :	Elke dinsdag, van 20.15 uur tot 22.30 uur start na zomervakantie: 2 ^{de} dinsdag van augustus
Koersbal:	Om de week op donderdag, 1 ^{ste} en 3 ^{de} do. van de maand Vanaf 20.00 uur start na zomervakantie: 1 ^{ste} donderdag van september
Volksdansgroep:	Elke donderdag, van 9.30 uur tot 11.00 uur start na zomervakantie: 2 september

Oproep volksdansgroep:

Wij zijn dringend op zoek naar nieuwe leden
Denk er eens over na of dit wat voor u is

Wildenborchse Vrouwenclub:	Laatste donderdag van de maand van 20.00uur tot omstreeks 22.00 uur van oktober t/m april
---------------------------------------	---